

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

PSI

PSIHOLOGIJA

DRŽAVNA MATURA ŠK. GOD. 2021./2022.

PSI.49.HR.R.K1.20

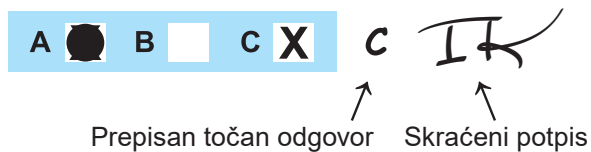

49637

Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 20 stranica, od toga 2 prazne.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Koji događaj razdvaja predznanstveno od znanstvenoga razdoblja psihologije?

- A. objava psihoanalitičke teorije
- B. otkriće klasičnoga uvjetovanja
- C. konstrukcija prvoga testa inteligencije
- D. osnivanje prvoga psihologijskog laboratorija

(1 bod)

2. U kojemu je od navedenih primjera prekršeno neko od etičkih načela psihologijskoga istraživanja?

- A. Ispitanicima je nakon učenja liste pojmova testirano pamćenje.
- B. Objavljeni su imenom i prezimenom rezultati sudionika u istraživanju inteligencije.
- C. Sudionici su u anonimnoj anketi odgovarali na intimna pitanja o odnosima u obitelji.
- D. Roditelji su potpisali pristanak o sudjelovanju njihove djece u istraživanju pamćenja.

(1 bod)

3. Koji se od navedenih ciljeva **ne može** ostvariti korištenjem metode korelacije?

- A. mjerenje razine emocionalne inteligencije i radne uspješnosti
- B. zaključak da emocionalna inteligencija uzrokuje bolji poslovni uspjeh
- C. zaključak da su emocionalna inteligencija i poslovni uspjeh povezani
- D. predviđanje da će emocionalno inteligentniji pojedinci ostvariti i bolji poslovni uspjeh

(1 bod)

4. Koji se nedostatak metode opažanja želi ukloniti kada se psiholog koji proučava ponašanje vojnika pretvara da je član postrojbe?

- A. dugo trajanje takvoga istraživanja
- B. promjenu ponašanja sudionika zbog opažanja
- C. nemogućnost zaključivanja o uzročno-posljedičnoj vezi
- D. pristranost opažača u zaključcima njegova istraživanja

(1 bod)

5. Koji psihički proces omogućuje Mislavu da zamijeti i prepozna je okrugli predmet kao nogometnu loptu?

- A. pažnja
- B. učenje
- C. emocije
- D. percepcija

(1 bod)

6. Gracijela šeta gradom po mraku te iz daljine uočava veliki žuti natpis trgovine koji blješti na crnoj pozadini. Koje joj načelo perceptivne organizacije omogućuje razlikovati natpis od okoline?

- A. načelo zatvaranja
- B. načelo kontinuiteta
- C. načelo figure i pozadine
- D. načelo zajedničkoga kretanja

(1 bod)

7. Dunja se dobro sjeća leta za Los Angeles kada se prvi put vozila zrakoplovom iako je to bilo prije mnogo godina. U kojoj je vrsti dugoročnoga pamćenja pohranjeno to sjećanje?

- A. u epizodnome pamćenju
- B. u semantičkome pamćenju
- C. u proceduralnome pamćenju
- D. u nedeklarativnome pamćenju

(1 bod)

8. Kojim slijedom prolaze informacije kroz pamćenje kada putnik usmjeri pozornost na vozni red na željezničkome kolodvoru?

- A. iz senzornoga u dugoročno pamćenje
- B. iz senzornoga u kratkoročno pamćenje
- C. iz dugoročnoga u kratkoročno pamćenje
- D. iz kratkoročnoga u dugoročno pamćenje

(1 bod)

Psihologija

9. Koji je od navedenih strahova primjer diskriminacije podražaja kod osobe koju je ugrizao crni pekinezer kada je bila dijete?

- A. strah od crnih pasa
- B. strah od malih pasa
- C. strah od svih vrsta pasa
- D. strah od crnih pekinezera

(1 bod)

10. Kojom vrstom učenja uče studenti medicine kojima liječnik pokazuje kako ispitati reflekse pacijenta?

- A. uvidom
- B. modeliranjem
- C. klasičnim uvjetovanjem
- D. operantnim uvjetovanjem

(1 bod)

11. Koju komponentu u nastanku emocionalne reakcije predstavlja procjena vlastite ugroženosti u situaciji kada kolega zajednički rad predstavi kao svoje autorsko djelo?

- A. tjelesnu reakciju
- B. izražajnu reakciju
- C. emocionalni doživljaj
- D. kognitivnu interpretaciju

(1 bod)

12. Kojim se obrambenim mehanizmom koristi prodavačica koja nakon prigovora kupca na njezin rad počinje plakati i odbija razgovarati s njim?

- A. regresijom
- B. projekcijom
- C. racionalizacijom
- D. intelektualizacijom

(1 bod)

13. Kojom se strategijom nošenja sa stresom koristi djevojka koja nakon svađe s roditeljima razgovara s njima o uzrocima svađe?

- A. prihvaćanjem situacije kakva jest
- B. izbjegavanjem stresnih događaja
- C. suočavanjem usmjerenim na emocije
- D. suočavanjem usmjerenim na problem

(1 bod)

14. Koji se od navedenih primjera odnosi na intrinzičnu motivaciju?

- A. Radim u toj tvrtci jer je odlična plaća.
- B. Vježbam svaki dan jer se osjećam ispunjeno.
- C. Puno učim jer tako uživam divljenje kolega iz razreda.
- D. Bavim se plesom kako bi moji roditelji bili zadovoljni sa mnom.

(1 bod)

15. Koja tvrdnja točno opisuje razliku emocija i raspoloženja?

- A. Raspoloženja su jačega intenziteta i dužega trajanja od emocija.
- B. Raspoloženja su jačega intenziteta i kraćega trajanja od emocija.
- C. Raspoloženja su slabijega intenziteta i dužega trajanja od emocija.
- D. Raspoloženja su slabijega intenziteta i kraćega trajanja od emocija.

(1 bod)

16. Koja tvrdnja točno opisuje razvoj fluidne i kristalizirane inteligencije tijekom djetinjstva?

- A. Kristalizirana i fluidna inteligencija rastu jednakom brzinom.
- B. Kristalizirana inteligencija raste brže od fluidne inteligencije.
- C. Fluidna inteligencija raste brže od kristalizirane inteligencije.
- D. Fluidna inteligencija opada, a kristalizirana inteligencija raste.

(1 bod)

Psihologija

17. Koji specifičan faktor inteligencije ima razvijen vozač taksija koji se uspješno snalazi po gradu i lako pronalazi različite lokacije bez pomoći navigacije?

- A. verbalni
- B. prostorni
- C. numerički
- D. prirodoslovni

(1 bod)

18. Kolika je mentalna dob desetogodišnje djevojčice čiji je kvocijent inteligencije 80?

- A. 6 godina
- B. 8 godina
- C. 10 godina
- D. 12 godina

(1 bod)

19. Jana je visoko ekstrovertirana i umjereno emocionalno stabilna, a Iva je umjereno ekstrovertirana i vrlo emocionalno stabilna. Koji bi teorijski pristup ličnosti na ovakav način opisao razlike u ličnostima Jane i Ive?

- A. osobinski pristup
- B. humanistički pristup
- C. psihoanalitički pristup
- D. pristup socijalnoga učenja

(1 bod)

20. Koju metodu ispitivanja ličnosti pri zapošljavanju kandidata u marketinškoj agenciji primjenjuju psiholozi koji im zadaju da osmisle i prezentiraju novi proizvod pred komisijom?

- A. skalu procjene
- B. upitnik ličnosti
- C. situacijski test
- D. projektivnu tehniku

(1 bod)

21. Koji je redoslijed faza kognitivnoga razvoja prema istraživaču J. Piagetu?

- A. senzomotorička faza – predoperacijska faza – faza konkretnih operacija – faza formalnih operacija
- B. senzomotorička faza – faza konkretnih operacija – predoperacijska faza – faza formalnih operacija
- C. predoperacijska faza – senzomotorička faza – faza konkretnih operacija – faza formalnih operacija
- D. predoperacijska faza – faza konkretnih operacija – faza formalnih operacija – senzomotorička faza

(1 bod)

22. Kojim se socijalnim utjecajem objašnjava ponašanje učenika koji počinje volontirati kao i njegovi vršnjaci iz razreda jer želi da ga prihvate u društvu?

- A. konformizmom
- B. utjecajem manjine
- C. socijalnom ulogom
- D. difuzijom odgovornosti

(1 bod)

23. Učenik stalno kasni u školu i ne pridržava se zadanih rokova predaje domaćih zadaća. Kolege njegovo ponašanje pripisuju neodgovornosti i nezainteresiranosti. Kako se naziva zaključivanje o uzrocima ponašanja opisano u primjeru?

- A. stav
- B. atribucija
- C. halo-efekt
- D. logička pogreška

(1 bod)

24. Poslodavac mora zaposliti između 4 i 10 osoba za rad na građevinskome projektu. Koliko bi osoba prema istraživanjima iz socijalne psihologije trebalo preporučiti poslodavcu tako da njihov individualni doprinos projektu bude najveći?

- A. 4
- B. 6
- C. 8
- D. 10

(1 bod)

Psihologija

25. Dok pere suđe u društvu prijatelja, osoba brže opere više tanjura nego kada je sama. Kojom se vrstom socijalnoga utjecaja može objasniti njezino ponašanje?

- A. socijalnom ulogom
- B. grupnom kohezijom
- C. efektom promatrača
- D. socijalnom facilitacijom

(1 bod)

26. Osoba koja smatra da su svi adolescenti razmaženi i arogantni zamjećuje samo ponašanja adolescenata koja potvrđuju to uvjerenje, a zanemaruje ponašanja koja su suprotna. Kako se naziva opisana pojava?

- A. diskriminacija
- B. efekt promatrača
- C. kognitivna disonanca
- D. selektivnost percepcije

(1 bod)

27. Koji se od navedenih opisa odnosi na emocionalnu inteligenciju?

- A. uživljavanje u problem iz perspektive druge osobe
- B. rješavanje problema na temelju pronalaženja algoritama
- C. rješavanje problema s kojim se prvi put susrećemo uvidom
- D. pronalaženje mnogo kreativnih rješenja za određeni problem

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju ili jednostavnom rečenicom).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Točan odgovor donosi jedan bod.

28. Formulirajte hipotezu za istraživački problem *Kako korištenje mobitela utječe na kapacitet radnoga pamćenja?*

(1 bod)

29. Kako se naziva perceptivna pojava koja omogućuje djedu prepoznavanje unuke iako je promijenila frizuru i obojila kosu iz smeđe u plavu?

(1 bod)

30. Trgovački lanac kupcima za svaku kupnju dijeli bodove. Kada prikupe određeni broj bodova, dobiju prigodan poklon. Ubrzo su zamijetili porast prometa u svojim trgovinama. Kojom se vrstom potkrepljenja koristi trgovački lanac za poticanje kupnje?

(1 bod)

31. U romanu *Ponos i predrasude* gospodinu Darcyju sviđa se Elizabeth Bennet, no odbija ga njezino podrijetlo jer smatra njezinu obitelj priprostim. Koji sukob motiva doživljava gospodin Darcy?

(1 bod)

Psihologija

32. Koja je vrsta znakova stresa izražena kod osobe koja na važnome sastanku pred kolegama zaboravlja što treba reći, rastresena je i stalno razmišlja kako će se osramotiti?

(1 bod)

33. Koji čimbenik uvjetuje da su jednojajčani blizanci odrasli zajedno sličnijih kognitivnih sposobnosti od dvojajčanih blizanaca odraslih zajedno?

(1 bod)

34. Kojim pojmom u svojoj teoriji A. Bandura označava uvjerenje osobe da može uspješno pripremiti domjenak za mnogo ljudi u svojoj tvrtci?

(1 bod)

35. Kako se naziva psihički poremećaj pri kojemu osoba na ovaj način tumači uobičajene tjelesne simptome: *Hodao sam uz stepenice, malo se zadihao i odmah panika – to je srce. Strah od bolesti trajao je mjesecima. Što će djeca ako se meni nešto dogodi?*

(1 bod)

36. Za vrijeme Drugoga svjetskog rata neki su ljudi spašavali Židove riskirajući pritom svoj život i život članova svoje obitelji. Kako se naziva ta vrsta ponašanja u socijalnoj psihologiji?

(1 bod)

- 37.** Na tjednome sastanku u tvrtci obvezno je nošenje odijela. Koju je odrednicu grupe prekršio zaposlenik koji je na sastanak došao sportski odjeven?

(1 bod)

- 38.** Kako se naziva socijalni utjecaj kojim se objašnjava manje zalaganje učenika u razrednoj humanitarnoj akciji kada se njihov individualni doprinos ne može lako primijetiti?

(1 bod)

- 39.** Wilma Rudolph preboljela je dječju paralizu i prohodala je tek s 12 godina. Usprkos bolesti željela se natjecati u atletici. U tome ju je poticala majka smatrajući da može ostvariti sve što želi, a snažnu podršku dobivala je i od svojega trenera. Wilma je stoga više vjerovala u sebe i svoje sposobnosti, nije odustajala te je naposljetku postala trostruka olimpijska pobjednica. Kako se naziva opisana pojava iz socijalne psihologije kojom se može objasniti Wilmin uspjeh?

(1 bod)

III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovor upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan, dva ili tri boda.

40. Pozorno pročitajte tekst.

... Pisanje je temelj za daljnje učenje te je važno osvijestiti koliko je ta sposobnost zaista važna za aktivaciju mozga, koncentraciju i mišljenje. Određena zanimanja, poput kirurga, zahtijevaju preciznost fine motorike. Važno je poticati na ranu stimulaciju, i to kroz igru, kako bi dijete razvilo grafolomotoričke sposobnosti te jednog dana ne bi bilo zakinuto u izboru zanimanja.

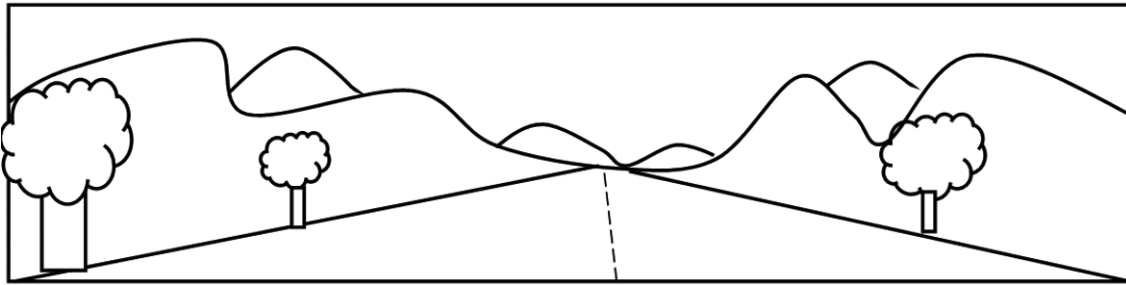
Izvor: www.istrazime.com

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Na temelju teksta navedite tri grane psihologije koje bi mogle istraživati vještinu pisanja i objasnite na što bi se njihova istraživanja usmjerila.

(3 boda)

41. Pozorno promotrite sliku.

Imenujte i objasnite tri monokularna znaka uz pomoć kojih na prikazanoj slici percipiramo udaljenost objekata.

(3 boda)

Psihologija

42. Pozorno pročitajte tekst.

Fizičaru Stephenu Hawkingu, u dobi od 21 godine, postavljena je dijagnoza bolesti koja ga je s vremenom potpuno paralizirala. Hawking je usprkos tomu ostvario svoj životni san i bavio se onime što je najviše volio i što mu je predstavljalo najveći izazov – znanošću. Istodobno se oženio i postao otac troje djece kojima je posvećivao mnogo pažnje.

Na sveučilištu u Cambridgeu imao je jednu od najprestižnijih pozicija i njegov rad uvažavali su kolege znanstvenici diljem svijeta. Hawkingova knjiga *Kratka povijest vremena* prodana je u više od deset milijuna primjeraka, što mu je uz ostale brojne angažmane osiguralo znatnu financijsku stabilnost.

Iz više opisanih razina Maslowljeve hijerarhije motiva u tekstu imenujte tri razine i potkrijepite ih primjerom iz teksta.

(3 boda)

43. Pozorno promotrite sliku.

Izvor: www.parentingforbrain.com

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Imenujte prikazani roditeljski stil i odredite njegov položaj na dimenzijama emocionalne topline i kontrole. Navedite primjer kako bi takvi roditelji mogli reagirati kada bi njihov sin dobio ukor u školi zbog neprimjerenoga ponašanja.

(3 boda)

Psihologija

44. Pozorno pročitajte tekst.

George Floyd nije bio prva osoba crne boje kože koju je u policijskoj akciji ubio policajac bijele boje kože. Unatoč tome reakcija je ovoga puta daleko intenzivnija, kako u SAD-u tako i u ostatku svijeta. U bezbroj gradova na svim kontinentima samo tijekom prošlog vikenda okupilo se stotine tisuća ljudi kako bi demonstrirali protiv sustavnog rasizma i policijskog nasilja.

Izvor: *Black Lives Matter* kao globalni pokret, Politika

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Imenujte i na primjeru slučaja Georgea Floyda objasnite sastavnice negativnoga stava, tj. predrasude koju je policajac mogao imati prema njemu s obzirom na boju kože.

(3 boda)

Prazna stranica

Prazna stranica